

DE 'FEARSOME CREATURES OF THE LUMBERWOODS' VAN WILLIAM T. COX.

Elise Vos

Samenvatting

Een beschrijving wordt gegeven van de uitermate rijke fantasiewereld bevolkt door heel rare beesten, die Noord-Amerikaanse houthakkers tijdens lange periodes van volkomen afzondering van de bewoonde wereld wisten op te bouwen. De twee in de titel hierboven aangehaalde auteurs gaven daarvan een levendig beeld in hun boekjes uit resp. 1911 en 1939. De namen alleen al van de beesten: de Hugag, de Gumberoo, de Roperite, de Snoligoster, de Whirling Whimpus ... De dieren zijn niet alleen afschrikwekkend en ongelooflijk, ze zijn vaak ook bizar grappig. Ze behoorden tot een orale traditie van verhalen vertellen, waarin elementen als spanning en humor belangrijk waren. Aan het einde van de bijdrage worden enkel opvallende kenmerken van die 'schepsels' bondig geanalyseerd.

Inleiding

Voor de blanke Europeaan die het Amerikaanse continent ging verkennen, strekten zich enorme bossen en ongerepte landschappen vol natuurlijke rijkdommen uit over de Nieuwe Wereld. Halverwege de 19de eeuw werden wouden en bergen uitgekamd in een zoektocht naar goud, zilver en koper en werd er massaal hout gekapt. Netwerken van gloednieuwe, glanzende spoorwegen klonken de economisch sterke gebieden en de ontginningsregio's aan elkaar. Langzaam begon de echte, geromantiseerde 'frontier' te verdwijnen door de exploratie en exploitatie van dit onbekende terrein.

Het winnen van hout was een over het Amerikaanse vasteland wijdverbreide economische activiteit. Hout werd door de 'loggers' en 'lumberjacks' gekapt en kon eenvoudig langs de waterwegen getransporteerd worden. De hier tewerkgestelde mannen leefden in – naar onze huidige normen – primitieve kampen, die opgetrokken werden bij hun werkplekken, en hielden ervan de groentjes tot in de late uurtjes bang te maken met de wildste verhalen.

In 1910 publiceerde William T. Cox een dun – maar ontegenzeggelijk interessant – boekje met een verzameling kleurrijke voorstellingen van merkwaardige wezens die voornamelijk in de Amerikaanse bossen zouden waargenomen zijn door de befaamde houthakkers. De verzameling beschrijvingen met bijhorende tekeningen droeg de welluidende titel: 'Fearsome Creatures Of The Lumberwoods; With A Few Desert And Mountain Beasts'.

In de introductie tot zijn curieuze collectie geeft Cox duidelijk aan dat de houthakker een fantasierijk man was, maar dat de verhalen die aan zijn verbeelding ontsproten zijn, niettemin zorgden voor de vestiging van een plaatselijke – zij het echter vluchtige en jammer genoeg grotendeels orale – folklore, gekenmerkt door mysterieuze beesten, liederen en legenden die van regio tot regio konden verschillen.

De auteur omschreef zijn doel als volgt. Aangezien de schijnbaar oneindige, maagdelijke bossen systematisch begonnen te slinken, en de echte ‘logger’ waarschijnlijk al uitgestorven was, wenste hij met dit naslagwerk een aantal fantasiedieren, die geboren waren in de kern van de houthakkerskampen, te bewaren voor het nageslacht.

Dit was tevens het doel van Henry Harrington Tryon, die op zijn beurt in 1939 zijn ‘Fearsome Critters’ publiceerde – en hiervoor tevens putte uit Cox’ verzameling – en vaak nog een stapje verder ging in zijn bonte beschrijvingen. Bijgevolg hebben wij er dan ook voor gekozen alle wezens van Cox te overlopen en de bevindingen van Tryon ernaast te leggen. Vaak leveren deze laatste ons een mooi extra detail op.

Tryon neemt nog een reeks andere wezens op in zijn publicatie, die niet door Cox genoemd worden. Wij zullen hierop in een volgende bijdrage terugkomen. Een ander verschil tussen beide auteurs is dat ze de dieren verschillende Latijnse namen durven geven.

Cox’ dieren zijn niet alleen afschrikwekkend, ongelooflijk maar ook vaak bizar grappig. (We mogen niet uit het oog verliezen dat ze behoorden tot een orale traditie van verhalen vertellen, die gepaard ging met spanning, humor, e.d.). In de beide geraadpleegde naslagwerken betreffende deze orale geschiedenis en folklore van de houthakkerscultuur vinden we voor die tijd ‘nauwkeurige, als het ware journalistieke’ meldingen van verschillende ‘getuigenissen’ van betrokkenen. We merken echter op dat Tryons beschrijvingen soms verschillen van die van Cox, net zoals de eerder genoemde Latijnse benamingen, wat ons allermint verbaast, daar het orale overleveringen betreffen die uiteenlopende tijdspannes (van in sommige gevallen zelfs minstens zeven decennia!) en geografische gebieden behelzen.

Uiteindelijk zullen we trachten gelijkaardige kenmerken van deze dieren aan te halen, dit gekaderd in de tijd van technologische vooruitgang, van het ontdekken van nieuwe werelden en niet te vergeten van onvervalst, zwaar labeur.

Cox’ ‘fearsome creatures’

1. De Hugag

Het eerste wezen waaraan Cox zijn pennenvruchten wijdt, is de Hugag. Het moet een ruigharige, elandachtige herbivoor met een lange bovenlip voorstellen. Hij voedt zich met takken en schors. Het dier blijkt vreemd genoeg geen gewrichten in zijn poten te hebben. Daarom zou het onmiddellijk zijn dood betekenen, mocht hij gaan liggen, aangezien hij dan niet meer zou

kunnen opstaan. Bijgevolg is zijn habitat te herkennen aan scheef staande bomen. De Hugag gaat er namelijk 's nachts tegenaan leunen, daar hij niet kan of durft te gaan liggen om te slapen.

Cox omschrijft de techniek om het dier te vangen als volgt. Men kan hem te pakken krijgen door bomen deels door te zagen. Eenmaal het zware beest ertegenaan zou leunen, zou de boom met dier en al omvallen. De Hugag zou niet meer kunnen opstaan en overgeleverd zijn aan de brute kracht van de mens.

Tryon voegt aan Cox' relaas toe dat deze vreemde snuiter dennennaalden bij wijze van vacht zou dragen. Meer nog: doordat hij zich constant voedt met dennenknoesten, zou een pekachtig soort slijk uit zijn poriën druipen. Onze laatst genoemde auteur waarschuwt bovendien voor de schade die deze dieren aan gebouwen kunnen aanrichten door ertegenaan te leunen. Hij herhaalt tevens de getuigenis uit Cox' werk, die verhaalt over 'het laatste exemplaar dat gedood zou zijn bij de Turtle River'.

Het aanhalen van getuigenissen verleent het verhaal een wetenschappelijker, waarachtiger karakter. We komen hier later op terug.

2. De Gumberoo

Vervolgens gaat Cox over op een beschrijving van de Gumberoo. Dit dier, dat alles eet wat maar op voedsel lijkt, wordt zelden waargenomen. Meestal zit hij verscholen in uitgebrande cederbomen. Door de zwarte smurrie die de karkassen van deze bomen afgeven, lijkt hij op het eerste gezicht op een zwarte beer. Met dit dier snijdt Cox een eerste futuristisch kenmerk aan. De Gumberoo bezit namelijk een haarloze, gladde, rimpelloze, glanzende huid die afgevuurde projectielen kan terugkaatsen.

Niet alleen zijn onstuimige karakter, maar ook zijn lichaam is ontvlambaar. De auteur maakt de vergelijking met celluloid. Hiermee wordt onmiddellijk verklaard waarom hij zo weinig voorkomt en waarom er luide knallende geluiden tijdens (de vaak voorkomende) bosbranden gehoord worden. Een brand is dan ook de enige manier om hem te doden. Houthakkers getuigen een vreemde geur als van brandend rubber te bespeuren, wanneer het beest vlam vat, en geluiden te horen die geen omvallende bomen kunnen zijn.

Het dier heeft een enorme, niet te stillen eetlust. Verder bezit hij geprononceerde wenkbrauwen en lange haren op zijn kin. Hij is een onvermoeibaar reiziger en nooit onder de indruk van mogelijke vijanden, maar reageert niet erg snel.

Zoals eerder gezegd, wordt elk wapen dat naar hem toe geworpen wordt, met dezelfde kracht teruggeslingerd door zijn elastische huid. Zelfs een wesp zou er volgens Cox niet doorheen kunnen prikken.

Tryon hanteert een andere, alternatieve beschrijving van de Gumberoo. Het dier heeft volgens hem eerst en vooral ontzettend veel poten. Tryon haalt er de befaamde houthakker Paul Bunyan bij, die als getuige moet dienen. Deze Bunyan geeft het beest lange aapachtige voorpoten, een klein rond hoofd zonder nek, drie achterpoten en nog eens acht paar snelle poten rond zijn

middel voor 'echte reizen'. Op deze poten kan hij als een rad van een heuvel naar beneden rollen, waarmee we opnieuw een futuristische eigenschap opmerken. Bovendien zou je van de huid van die middelste poten goede, waterdichte laarzen kunnen vervaardigen.

Hitte is de natuurlijke vijand van de Gumberoo: het zou hem doen opzwellen en doen exploderen, dit getrouw aan Cox' relaas.

En ook deze keer haalt Tryon een getuige aan. Een zekere S.W. Allen zou er eentje gefotografeerd hebben, maar het negatief zou - u raadt het al - ontploft zijn!

De Roperite

Vervolgens komt de uitzonderlijk mysterieuze Roperite aan bod. Men kent zelfs de oorsprong van het dier niet. Komt hij uit een ei of komt hij 'spontaan' tot leven in een grot? Cox maakt de link met de 'Digger Indians', die beweren dat dergelijke dieren de geesten zouden zijn van Spaanse boeren.

Ze hebben een lasso-achtige bek, waarmee ze hun prooien kunnen vangen en door het doornige struikgewas heen trekken. Ze zijn ontzettend snel, en kunnen elk dier inhalen. Hun lichaam is aangepast aan de ruige omgeving: de huid weerstaat doornen, en de weerbare 'flipperlegs' raken niet gekwetst door de ruwe ondergrond van hun habitat.

Volgens een opnieuw met naam genoemde getuige draagt het dier een reeks 'rammelaars' aan zijn staart en produceert een duidelijk gesis. Hierbij denken we onmiddellijk aan een bestaand dier, namelijk de (ratel)slang.

Ook Tryon maakt melding van de Roperite in zijn boek. Het beest zou zijns inziens ongeveer zo groot zijn als een ondervoede pony en zou in hordes leven. Hij vermoedt dat het dier reeds uitgestorven is. Ook hij beschrijft het dier als zeer actief, snel en voorzien van (futuristische) flipperpoten die hem de mogelijkheid geven te vliegen. Hij waarschuwt dat niet alleen knaagdieren tot zijn prooien behoren, maar ook onvoorzichtige houthakkers, waarmee we onze eerste menseneter onder Cox' en Tryons dieren hebben gevonden.

De Snoligoster

In dezelfde mensenverorberende categorie valt de vreselijke Snoligoster. Dit geheimzinnige wezen is een enorm groot dier met een evenredig grote eetlust, die enkel kan gestild worden door het verslinden van mensenvlees. Grosso modo lijkt hij op een krokodil. Niettegenstaande dit laatste gegeven wordt hij gekenmerkt door een lange zwarte pels en het opvallende gebrek aan poten.

De meest opmerkelijke fysieke kenmerken zijn echter de lange, scherpe pin die hij op zijn rug draagt, en zijn staart die in een schroef eindigt, of zoals Cox dit laatste verwoordt: "three bony plates much resembling the propeller on a steamboat". Dankzij dit vooruitstrevende hulpmiddel kan het beest als een torpedoboot door de moerassen – zijn natuurlijke habitat – razen. Maar de schroefstaart bewijst niet alleen goede diensten betreffende het vervoer van het beest, meer nog, schrijft Cox:

“for when a snoligoster catches an unfortunate pickaninny, or even a fullgrown negro, upon which it delights to feed, it tosses the victim up and backward so as to impale him upon the spike fin, where several may be carried until sufficient for a meal have been collected. The snoligoster’s tail is then driven into the mud and revolved until a hole is scooped out and the victims scraped of the spike and tossed in, whereupon the snoligoster beats them into a batter with its rapidly revolving propeller and inhales them”.

Deze futuristische draaischijf is dus tevens een aardig handige mixer die de slachtoffers in een handomdraai in een bloederige brij verandert. Laten we bovendien niet voorbijgaan aan de niet bepaald menslievende aanduidingen voor de geconsumeerde slachtoffers die Cox gebruikt in het ‘moderne’ 1910! Verder wijdt dezelfde auteur een hele paragraaf aan een concreet voorval met een “outlaw negro”, die gespietst werd op de pin van een Snoligoster. De aanvankelijk ontzette getuigen die het slachtoffer achterna hadden gezeten, besloten het beest uiteindelijk toch liever in leven te laten, aangezien in de woorden van Cox “it was doing a good work”. Handig, vindt Cox, door de rapportering van een dergelijk geval werden boosdoeners ontmoedigd om hun toevlucht te nemen tot de moerassen en op die manier hun straf te ontlopen.

Hoe een getuige de poten van een krokodil heeft kunnen missen en daardoor het dier voor een Snoligoster aanzien, is niet zo raadselachtig. In de groezelige, moerassige gebieden gaan de krokodillen met hun camouflagekleuren en met de poten tegen het lijf aangedrukt, op in de omgeving.

De Leprocaun

De Leprocaun, wiens naam niet origineel is voor de Amerikaanse folklore, is afkomstig uit Ierland. Dit wezen valt mensen die een vracht vervoeren aan, waarop deze gewoonlijk hun lading dan ook achterlaten in de wildernis.

In Ierland zou het speelse dier aanvankelijk onschadelijk geweest zijn, maar eenmaal in Canada aangekomen zouden de speelse ‘pets’, zoals Cox hen noemt, ontsnapt zijn aan de Ieren die hen meegebracht hadden en overgegaan zijn tot het overvallen van voermannen in de bossen, een wel erg specifieke bezigheid. Blijkbaar hadden voermannen die zonder lading op hun bestemming kwamen opdagen een goed excuus nodig voor het ontbreken van hun vracht...

The Funeral Mountain Terrashot

Dit raadselachtige en uitzonderlijk tot de verbeelding sprekende dier heeft een lijf dat lijkt op een doodskist. Verder draagt hij een soort schild op zijn rug en wordt hij ondersteund door vier wiebelige poten. Dit allemaal volgens de rapporteringen van Mormoonse emigranten. Ons doet dit eerder denken aan een schildpad.

Het dier zou op de weiden in de bergen leven, op een bepaald ogenblik heuvelafwaarts trekken en vervolgens naar de woestijn gaan om er te sterven. Hij bereikt eigenlijk nooit zijn einddoel, namelijk de bergen die in de

verte voorbij de woestijn te ontwaren zijn, daar hij in de hitte ontploft. Door de explosie laat het beest een put in de vorm van een graf achter in het zand. Deze beesten zouden hun naam ontleend hebben aan de bergketen in California, waar ze gesignaleerd zouden zijn door de eerder vernoemde getuigen. We merken hier opnieuw een steeds terugkerende doodsoorzaak op, namelijk hitte met de daaropvolgende ontploffing.

De Slide-Rock Bolter

Eén van de meest verwoestende dieren van Cox moet de Slide Rock Bolter zijn. De dreiging van de aanwezigheid van dit beest is een niet te versmaden waarschuwing. Hij valt namelijk toeristen (Cox schrijft wel degelijk 'toeristen' en niet 'mensen') aan in de bergen van Colorado. Dus (opnieuw) een echte mensenverslinder!

Zijn habitat zijn de steile bergen en ravijnen van het gebied. Met zijn staart haakt hij zich vast aan een bergkam en wanneer toeristen passeren, maakt hij zich los en dondert met veel geweld naar beneden. Op deze manier kan hij hele dagen op zijn prooi liggen wachten. Hij kan zijn snelheid opdrijven dankzij een vette (gladde) substantie die hij 'uitkwijlt'. Met behulp van zijn duizelingwekkend snelle vaart kan hij een volgende helling opstuiven, waar hij zich opnieuw kan vastklinken, om daar terug op zijn volgende slachtoffers te wachten. Vanzelfsprekend kan hij moeiteloos hele horden toeristen in één keer opscheppen.

Door zijn terreurdaden zouden gidsen voorzichtiger geworden zijn. Zijn activiteiten zijn er de oorzaak van dat sommige heuvels volledig ontbost raken, wat een verklarend karakter verleent aan dit gevaarte.

Cox verleent zijn verhaal opnieuw een waarachtig karakter door er een getuigenis aan toe te voegen. Een Bolter zou eens gelokt zijn met een pop die een toerist moest voorstellen, maar die eigenlijk gevuld was met explosieven. De Bolter zou toegehaapt hebben, met een enorme explosie tot gevolg, die ervoor gezorgd zou hebben dat de helft van de gebouwen in de nabijgelegen stad tegen de grond gingen en de bergen de hele zomer bedekt werden met een laagje buizerdveren.

Het is duidelijk dat de aanwezigheid van dit dier als een verklaring voor lawines, één van de werkelijke oorzaken van het verdwijnen van mensen in de bergen, moest dienen. Ook wordt de Bolter gekenmerkt door de eerder aangehaalde hoge snelheid en maakt hij handig gebruik van zijn habitat, zoals zovele van Cox' 'fearsome creatures'. En om de vergelijking compleet te maken, kan ook hij alleen de dood vinden door een explosie.

De Tote-Road Shagamaw

De houthakker kon twee soorten paden maken als herkenningspunten in de wildernis. Enerzijds had je de 'tote road', wat een ongeplaveide weg voor het transport van voorraden was. Anderzijds had je de 'blazed line'. Dit laatste was een reeks van merktekens die met een bijl in de bomen gemaakt werd, om de hoeken van een bepaald domein terug te kunnen vinden. Op deze

plaatsen kwam dit dier voor.

Dit vreemde beest werpt evenveel vragen op als hij geheimzinnige verschijningen verklaart. Zijn aanwezigheid wordt verraden door 'veranderende' sporen in de aarde. De oplettende spoorzoeker vermoedt namelijk aanvankelijk een beer op het spoor te zijn, wanneer hij het vernoemde dier zijn pootafdrukken in de aarde volgt... tot het spoor overgaat in de afdrukken van een eland. Over de oorzaak hiervan, heeft de houthakker een verklaring gevonden.

Het wezen zou tot 440 kunnen tellen. Terwijl hij dit doet, zet hij telkens een vast aantal passen op zijn voorpoten en vervolgens stapt hij verder op zijn achterpoten, waarbij hij naar Cox' zeggen de mens imiteert door zijn gemaakte pad te volgen. De voorpoten zijn die van een beer en de achterpoten die van een eland. Het beest loopt altijd rechtop op twee poten, maar draait, zoals uitgelegd, vanaf een bepaald aantal stappen terug op zijn andere twee poten. Cox geeft geen verklaring waarom het dit zou doen. Het is voor de auteur voldoende dat de sporen bij een bepaald dier horen; zijn gedrag verklaren gaat nog iets te ver.

Op zijn tocht eet het beest achtergelaten voorwerpen op, een duidelijke waarschuwing om geen materiaal te laten rondslingeren.

Ondanks het feit dat het dier redelijk ongevaarlijk is, leidt zijn aanwezigheid wel tot slaande ruzie onder de houthakkers (over de wisselende sporen) met vuistgevechten tot gevolg.

Opnieuw wordt er een getuige met naam en toenaam genoemd, namelijk 'Mr. Gus Demo van Oldtown, Maine', een naar eigen zeggen ervaren houthakker, jager en spoorzoeker/stroper.

De Wapaloosie

Het volgende diertje dat de revue passeert, is de Wapaloosie. Het voedt zich met zwammen die op bomen groeien. Het is dus een echte klimmer, voorzien van tenen als die van een specht en een lichaam dat aangepast is aan zijn activiteiten. Zijn staart is namelijk op het einde voorzien van pinnen, zodat deze hem van dienst kan zijn bij het klimmen op zoek naar voedsel.

Jammer genoeg kan men van de fluwelen vacht echter geen kledingstukken maken, waarschuwt Cox, daar de pels zijn eigen leven kan gaan leiden en niet kan stilzitten. Dit opnieuw volgens een 'recente' getuigenis.

De Cactus Cat

Deze katachtige leeft, zoals zijn naam het reeds verraaft, in gebieden waar veel cactussen voorkomen. Zijn lichaam is bedekt met doornachtige haren, die tevens lang en stug op zijn oren groeien. Hij heeft een staart in de vorm van een tak en aan zijn voorpoten groeien een soort lemmet-achtige botten, waarmee hij cactussen onderaan open kan snijden, zodat hij bij het sap kan. Dit laatste is dan ook zijn meest kenmerkende activiteit.

De Cactus Cat doet dit op systematische wijze: één voor één snijdt hij de cactussen aan de voet open. Zo loopt hij een heel parcours van cactussen

af en wanneer hij terug bij de eerste plant is, is het sap hiervan “fermented into a kind of mescal, sweet and very intoxicating”, aldus Cox. Mescal is een Mexicaanse, alcoholische drank. Het goedje wordt opgeslokt door het gulzige dier totdat het stomdronken is en door de woestijn in het maanlicht gaat rondzwalken. Terwijl de kat dit doet, laat hij zijn messen langs elkaar glijden, ‘screaming with delight’.

Tryon gaat nog een stapje verder. Hij vertelt dat het dier nauwelijks nog wordt waargenomen, daar het nu zo goed als uitgestorven is. Volgens hem zorgen dorstige Mexicanen ervoor dat ze de kat voor zijn op zijn tweede ronde langs de opengehakte cactussen, waardoor het dier zijn voedsel misloopt. Deze praktijk is zo wijdverbreid dat het de uitroeiing van het ras versneld heeft.

Maar het stelen van de mescal is niet zonder gevaar. De kat kan een onoplettende Mexicaan dood geselen met zijn staart. Voor de gewone man lijkt het dan dat het slachtoffer overleden is aan een ernstige aanval van ‘prickly heat’, een soort uitslag van jeukende, kleine blaasjes. Niets is echter minder waar, waarschuwt Tryon!

De Hodag

Van dit beest bestaan uiteenlopende beschrijvingen. Eerst en vooral lijkt hij op een bestaand dier, namelijk de neushoorn. Verder zou hij bedekt zijn met hoorns en pinnen, een eigenschap die Cox graag laat terugkomen om het ‘wilde’ karakter van de dieren te onderstrepen. De auteur beschrijft hem voorts als traag, doordacht en intelligent. (Volgens Cox is de neushoorn zelf echter niet al te slim.)

Een verschil met het bestaande dier is dat de Hodag in plaats van een hoorn een schopvormig bot aan zijn neus draagt. Wanneer hij zijn prooi, bij voorkeur een stekelvarken, in een boom bespeurt, hakt hij met dit handige gereedschap alle wortels van de boom door tot deze begint te wiebelen. Vervolgens neemt hij een aanloop en ramt hij zijn schop onder de wortels, waardoor de boom ten slotte omvalt, zodat hij bij het beduusde diertje kan. Tot slot vermeldt Cox dat het dier handig gebruik maakt van zijn omgeving voor zijn winterslaap. De Hodag bedekt zichzelf met schors, zodat hij opgaat in het landschap.

Tryon voegt nog een aantal uiterst interessante elementen aan het relaas toe. Hij maakt melding van een vergif dat tegen de Hodag gebruikt kan worden, namelijk citroen en citrusvruchten.

Verder vertelt hij dat de voorste tanden gebruikt worden voor de vervaardiging van parapluhandvaten. Niet alleen de tanden zijn waardevol. Meer nog, vertelt Tryon... Wanneer je geluk hebt, kan je namelijk gekristalliseerde tranen van het dier vinden. In werkelijkheid moet dit amber of barnsteen zijn. Dit beest huilt omdat hij weet dat hij lelijk is, of in de woorden van de auteur ‘distressingly ugly’ en hij wordt niet graag uitgelachen.

Tryon beweert zelf een handvol van de gekristalliseerde tranen in bezit gehad te hebben, maar een ‘hebbelijke vriendin’ van hem zou er juwelen van hebben laten maken. Toen ze de kleinoden een keer aan had, zou ze een Tom

Collins (een alcoholische cocktail op basis van gin, citroensap, suikerstroop en sodawater) over zich heen gemorst hebben en de versteende tranen zouden als sneeuw voor de zon verdwenen zijn.

Tryon voegt er nog een laatste 'getuigenis' aan toe. Er zou een exemplaar gevangen zijn in 1895 bij Rhineland, Wisconsin door de heer E. S. Shepard. Tot slot voegt hij eraan toe dat door de toename van het gebruik van citroenen in de keuken, de Hodag is beginnen uitsterven.

De Squonk

Van het ene huilende dier gaan we over op het andere. Ook de Squonk is een dier dat huilt en om dezelfde reden als de Hodag, namelijk omdat hij er afstotelijk uitziet. Hij brengt zijn dagen en nachten door met geschrei en gejammer.

Zijn geweeklaag moet een verklaring bieden voor vreemde nachtelijke geluiden.

Volgens Tryon, die graag extra fantasierijke details aan Cox' relaas toevoegt, heeft slechts één poot van de vier vliezen. Het beest is verder voorzien van een slecht passende huid vol wratten en vlekken. Hij laat een spoor van tranen achter. Wanneer hij in het nauw gedreven wordt, kan hij zichzelf oplossen in tranen. Dit kan hij ook wanneer hij verrast of bang is.

Een 'getuige' zou een Squonk in een zak gevangen hebben, maar plots zou de zak op weg naar huis lichter zijn gaan aanvoelen. Toen de man de zak opende, bleek het dier als sneeuw voor de zon verdwenen te zijn. Enkel een poel van water met bubbels zou hij achtergelaten hebben.

Volgens Tryon leefde de Squonk, als omnivoor, aanvankelijk in hoge vlaktes met veel woestijnvegetatie, maar gezien deze gebieden langzaam doorheen de geschiedenis in moerassen veranderden, paste de Squonk zich aan en ontwikkelde aan zijn linkerpoot zwemvliezen, zoals hierboven aangehaald.

Vondsten van fossiele beenderen in meren 'tonen aan' dat de Squonk door deze linkervoet enkel in rondjes kon zwemmen en nooit meer aan wal raakte en bijgevolg uiteindelijk verdronk of verhongerde.

Men kan het best op hem jagen tijdens maanverlichte nachten, gezien de Squonk dan bang is een weerspiegeling van zichzelf op te vangen in een verlichte poel. We kunnen ons de vraag stellen waarom hij zou gaan zwemmen, als hij zichzelf in de reflectie van het water kan zien. Maar daar gaat de auteur wijselijk niet op in...

De Whirling Whimpus

De Whirling Whimpus biedt een verklaring voor de verdwijningen van mensen in de bossen. Ook dit beest lijkt op een bestaand dier, namelijk de gorilla, die net als de eerder genoemde neushoorn niet eigen is aan het Amerikaanse continent. Dit fantasiedier is voorzien van grote voorpoten. Zijn jachttechniek bestaat erin om op zijn achterpoten in een bocht van een pad te gaan staan en om vervolgens aan een hoge snelheid rond te draaien. Hij

doet dit zo snel totdat hij onzichtbaar wordt. Wanneer een slachtoffer de Whimpus tegenkomt, wordt hij bijgevolg tot 'siroop' vermalen door zijn grote voorpoten.

De Whimpus' aanwezigheid wordt dus verraden door een zoemend, gonzend geluid dat van boven uit de bomen lijkt te komen. De angstige houthakker legt de link blijkbaar niet met bijen of andere insecten die een dergelijk geluid zouden kunnen produceren, maar legt de oorzaak onmiddellijk bij een nog afschrikwekkender carnivoor, namelijk de Whirling Whimpus.

Aangezien hij alles verslindt dat op zijn pad komt, is hij een menseneter. Zijn alles verwoestende karakter in de vorm van een windhoos herkennen we uit de tekenfilms van de Warner Brothers als de Tasmaanse Duivel, die trouwens ook een dier is dat op een ander continent voorkomt. Dit dier komt eigenlijk enkel voor in Tasmanië en is vandaag de dag met uitsterven bedreigd.

De Agropelter

Deze aapachtige is een tenger, pezig en heel lenig beest dat in holle bomen huist. Zijn aanwezigheid biedt een verklaring voor het sneuvelen van houthakkers door vallende taken. Hij bezit een feilloze tactiek. Hij gooit doelgericht dode takken naar beneden, waar ze terecht komen op de hoofden van de houthakkers.

Cox verleent een duidelijk motief voor zijn daden. Het dier doodt omwille van de invasie van zijn habitat door de mens! Nature strikes back.

Ondanks het feit dat de auteur ijverig gezocht heeft, heeft hij slechts één overlevend slachtoffer kunnen opsporen. (Zo doeltreffend is het dier dus.) Volgens deze man kan het beest takken door de lucht gooien als 'shells from a six-inch gun'. Hij voedt zich met uilen en spechten.

De Splinter Cat

Zoals zijn naam het aangeeft, is dit dier een katachtige. Zijn verwoestende bezigheid bestaat uit het verbrijzelen van bomen met zijn hoofd. Dit doet hij door zichzelf van een hoger punt vanuit een boom tegen een andere boomstam aan te slingeren.

Deze kat heeft een duidelijk verklarend karakter voor bepaalde natuurfenomenen. Het zijn geen windhozen, stormen of inslaande bliksems die bomen verwoesten. Nee, het is het werk van de Splinter Cat, die op zoek naar eten is. Zijn dieet bestaat uit wilde bijen, honing en wasberen.

Het dier handelt 's nachts in stormachtig weer (net als de bliksem) en net zoals bij onweer komt de impact ook van boven.

Tryon benadrukt net als zijn voorganger op zijn beurt dat de katachtige met zijn wigvormige neus geen onderscheid maakt tussen bomen met of zonder voedsel; hij gaat ze gewoon te lijf zonder erbij stil te staan of het wel de moeite loont.

De Snow Wasset

Dit ongetwijfeld erg mysterieuze dier richt zich op konijnen, gevogelte en

zelfs wolven. Hij is een enorm en gevaarlijk beest met een evenredig grote honger. Hij houdt zijn winterslaap in de zomer; dan wordt zijn vacht groen en verschuilt hij zich in veenbessenvelden.

In de winter gooit hij zijn rudimentaire poten af, gezien hij ze dan duidelijk niet nodig heeft. (Ook de Snoligoster had geen poten nodig om zich voort te bewegen.)

Zijn jachttechniek bestaat erin zich onder zijn prooi te lokaliseren en het slachtoffer vervolgens doorheen de sneeuw naar beneden te trekken. Volgens de verhalen van de meest noordelijke, Canadese houthakkerskampen maakt het dier dus handig gebruik van zijn leefwereld.

De creatie van de legende van de Snow Wasset dient een duidelijk doel: laat iedereen gewaarschuwd zijn een onbetreden, besneeuwd niemandsland in te gaan!

Zijn huid is heel handig voor de vervaardiging van kano's voor één man (daar de huid geen gaten bij de poten heeft in de winter) of sledes. Blanken 'getuigen' dat ze dit gezien hebben bij indianen.

De Central American Whintosser

Dit bloeddorstige wezen staat bol van de futuristische trekjes: zijn nek en staart kunnen ontzettend snel ronddraaien. Dit komt omdat hij zijn lichaam aangepast heeft aan zijn omgeving. Hij komt namelijk voor in een streek waar aardbevingen schering en inslag zijn. Het beest heeft drie complete reeksen poten. Hij heeft zelfs geen gevoel voor onder en boven. Wanneer de aarde dus begint de beven, komt hij sowieso terecht op één van zijn reeksen poten en draaien zijn nek en staart mee, zodat hij eigenlijk onmiddellijk verder kan lopen.

Er is dan ook maar één manier om hem te vangen. De auteur beschrijft dit proces nauwgezet. Men dient hem een pijp in te lokken, zodat al zijn poten verschillende zijden van de buis raken. Daardoor trachten zijn poten verschillende kanten op te lopen en trekt het beest zichzelf aan stukken.

Hoewel niemand die ooit een Whintosser ontmoet heeft, het kan navertellen, zou Dhr. John Gray, meer bepaald 'of Anadar, Trinity County, California' er een paar weten wonen langs de Mad River.

De Billdad

Zoals bij de oudere, antieke, gekende mengwezens zoals bijvoorbeeld de griffoen en de zeemeermin, worden er bij Cox' diersoorten tevens verschillende aspecten en eigenschappen van bekende dieren gecombineerd. Bij de Billdad zijn dit de overeenkomsten met het uiterlijk van een bever, de snavel als die van een arend, de poten als die van een kangoeroe (waarmee hij vanzelfsprekend ver en goed kan springen), ... Dit diertje is een echte mengelmoes van bekende diersoorten. Verder biedt zijn "bestaan" een verklaring voor vreemde geluiden die bij het water worden waargenomen, waar hij gewoonlijk zit te vissen.

Hij maakt gebruik van een bepaalde techniek waarmee hij vissen verlamt en

hen daardoor onmiddellijk te pakken krijgt om hen op te peuzelen. Dit dier is ontzettend snel, wat het logisch maakt dat het wezen dan niet gemakkelijk kan waargenomen worden. Billdadvlees zou lekker smaken, maar bij verorbering van het vlees zou de mens deels in het diertje veranderen. Cox beschrijft hier een gedocumenteerd geval van Bill Murphy.

De Hyampon Hog Bear

De Hyampon Hog Bear is een kleine beer met een scherpe neus en een krullende vacht, die lijkt op de gekende zwarte of bruine beer. 'Hog' betekent varken of zwijn. Het dier komt voor in Noord-West-California, waar zich vele varkensboerderijen bevinden. De 'varkensindustrie' zou daar moeten floreren, maar dat doet ze niet omwille van de Hog Bear.

De heuvelhellingen zijn er bedekt met eiken. De eikels zouden het vroegst rijpen op de lagere hellingen, waardoor de varkens hiernaartoe trekken. Wanneer de eikels op de hogere hellingen rijpen, trekken de varkens hoger de heuvels in en worden ze steeds maar dikker. Tegen de kerstperiode bevinden de enige rijpe eikels zich op de bovenste hellingen en zijn de varkens zo vet geworden dat hun pootjes nauwelijks nog de grond raken. Bij het minste duwtje rollen de varkens de heuvel af en neemt de beer een hap uit elk varken dat hij te pakken kan krijgen.

Cox kan zelfs melding maken van de vangst van een levend exemplaar dat in een zoo zou opgenomen zijn:

"While examining timber on a tributary of the Klamath River, California, Mr. Eugene S. Bruce, of the Forest Services, captured a cub hog bear, which he presented to the National Zoo in Washington. Its development will be watched with interest and its disposition studied by members of the Biological Survey."

De Tripodero

Om zijn huiveringwekkende relaas passend af te sluiten, kiest Cox voor de Tripodero. De staart van het futuristisch aandoende beest doet denken aan die van een kangoeroe. Zijn kop bestaat bijna volledig uit zijn snuit. Dit dier past zich handig aan zijn omgeving aan: hij kan met gemak wisselen in lengte. Zijn 'telescoopachtige' poten gebruikt hij om tot boven de bomen uit te torenen of om zich net juist dicht tegen de grond doorheen het struikgewas te kunnen bewegen. Dit is niet de enige science-fiction-eigenschap die hij bezit. Hij bewaart namelijk in zijn linkerwang zongedroogde kluiten aarde, die hij kan afvuren op prooien die hij in zijn vizier krijgt vanuit de hoogte. Een erg interessante, 'moderne' jachttechniek.

Tot slot maken we een korte, algemene analyse van Cox' dieren aan de hand van hun opvallendste en frequentst voorkomende kenmerken.

A. **De snelheid.** Vele van de wezens kunnen zich met een grote snelheid verplaatsen, wat het onmogelijk maakt enerzijds aan hen te ontkomen en anderzijds hen te vangen. Hierbij denken we aan de Snoligoster of de Whirling Whimpus.

B. **De gelijkenis met andere bestaande dieren.** Cox' beesten lijken soms op 'het eerste gezicht' op een bestaande diersoort (aap, eland, gorilla, neushoorn, krokodil) of lijken een mengeling van verschillende bestaande dieren te zijn (bijvoorbeeld de Billdad). Hybriden of mengwezens vinden we ook in andere, oudere culturen terug. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de griffioen, de manticore, de centaur en dergelijke.

C. **Het verklarend karakter.** Cox' dieren zijn omwille van drie redenen in het leven geroepen. Ten eerste omwille van de fantasie, het verhalen vertellen, het verjagen van de verveling, elementen die eigen waren aan de houthakkerscultuur. Ten tweede als verklaring voor bepaalde natuurverschijnselen en observaties die verkeerd geïnterpreteerd werden, zoals bijvoorbeeld door een storm versplinterde bomen. Ten derde als waarschuwingsmechanisme: begeef je niet op onveilige plaatsen, want daar kan wel een Snoligoster of een Snow Wasset huizen.

D. **De wreedheid.** Sommige van Cox' dieren zijn onnoemlijk wreed, hebben een onstilbare honger en deinzen voor niets terug. De Slide Rock Bolter en de Snoligoster zouden zich graag met onvoorzichtige mensen voeden.

E. **Het opgaan (camouflage) in en het gebruik maken van hun omgeving.** Zoals gezegd, hebben de dieren een erg aparte anatomie die zorgt voor behendigheid en aanpassing aan hun habitat. Ze maken handig gebruik van de omgeving en hebben daardoor vaak ook bijzondere jachttechnieken ontwikkeld. Hierbij denken we aan de camouflagetechnieken van de Snow Wasset in de zomer en de jachttechnieken van de Billdad en de Tripodero.

F. **De futuristische trekjes.** Sommige dieren kunnen dingen doen die onmogelijk zijn/liken en doen daardoor een beetje aan als science fiction. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de telescoopachtige poten van de Tripodero, de schroefvin van de Snoligoster, de huid van de Gumberoo die projectielen weerkaatst, enzovoort. De Hodag, de Snoligoster en de Cactus Cat hebben zo een speciale techniek ontwikkeld, waarbij ze gebruik maken van een soort gereedschap, dat onderdeel uitmaakt van hun voorkomen. De Hodag gebruikt namelijk zijn schopvormige neus en de Cactus Cat zijn lemmetvormige 'steeksels'. Cox laat dus een dier samengaan met een technische eigenschap van een voorwerp.

Het is niet vreemd dat Cox dergelijke zaken toevoegt aan zijn fantasievolle beschrijvingen. Op het ogenblik van zijn schrijven ging de techniek met rasse schreden vooruit en dit had zijn weerslag op de verbeelding van de mens.

G. De dood door hitte of ontploffing. Ook dit gegeven houdt verband met de technologische vooruitgang in Cox' tijd. De ontwikkeling van wapens zal hier zeker een invloed geweest zijn. Verschillende van Cox' beesten zijn gevoelig voor hitte en ontploffing, bijvoorbeeld de Gumberoo of de Terrashot. Anderen kunnen enkel omgebracht worden met een list (bv. the Hugag die tegen de bomen aanleunt, omdat hij geen gewrichten heeft, of de grote Snow Wasset).

H. Het afstotelijke voorkomen. Onder andere de Hodag en de Squonk hebben een erg afstotelijk uiterlijk. Het gaat zelfs zo ver dat de dieren letterlijk en figuurlijk baden in zelfmedelijden en een spoor van tranen achterlaten.

I. Het gebrek van een onontbeerlijke fysieke eigenschap. Waar sommige dieren extraatjes hebben meegekregen van Cox, bijvoorbeeld ten voordele van hun jachttechniek, heeft hij hen bepaalde, soms zelfs onontbeerlijke lichamelijke eigenschappen ontnomen. Zo heeft de Hugag geen gewrichten en hebben de Snoligoster en de Snow Wasset (in de winter althans) geen poten.

Tot zo ver Cox' ingebeelde dieren. De verhalentraditie stond sinds Cox' schrijven echter niet stil. Bijgevolg voegde Tryon nog een hele reeks andere fantasiedieren toe aan het rijtje. Wat hij hier juist over op schrift stelde, verneemt u in een volgende boeiende bijdrage.